

REDACTIUNEA,
Tipografia și Administra-
țiunea

BRAȘOV, Piața-mare 80.

INSEBATE:

se primesc la Administra-
țiunea Brașov și la birou-
rile următoare:

PREȚUL INSEBATELOR:
Un șir peti 20 bani pen-
tru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și învoială.
Reclame pe pag. a 8-a 1
șir 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 39.)

Telefon: Nr. 226.

„GAZETA” apare ZILNIC.
Abonamente pentru Austro-Ungar.
pe un an: —
24 cor. pe 6 luni 12 cor. pe trei
luni 6 cor. — N-rii de Duminică:
patru cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci.
N-rii de Duminică 8 fr. an.
Se poate primumă la toate officele
postale precum și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
La Administrația „GAZETEI”, pe
1 an 20 C. Pe 6 luni 10 C.
pe trei luni 5 C. Cu dusul
acasă: Pe un an 24 Cor. Pe 6 luni
12 Cor. Pe trei luni 6 Cor. Un exem-
plar 10 bani. — Atât abonamentul
cât și inserțiunile se plătesc înainte.

Nr. 209. — Anul LXXIII.

Brașov, Vineri, 24 Septembrie (7 Octombrie)

1910.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI” Cu 1 Octombrie 1910

se deschide nou abonament la care invităm
pe toți amicii și sprijinitorii ziarului nostru,
cu atât mai vădit, că din pricina multimei
restanțelor suferite foarte mult expediția regulată
a ziarului. Rugăm din nou cu insistență ca
să se reguleze abonamentul restant, almin-
trea va fi oprită trimiterea ziarului.

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal
de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4
coroane, pe șase luni 2 coroane

Pentru România și străinătate: Pe un
an 8 franci, pe șase luni 4 franci.

ADMINISTRAȚIUNEA

Mersul politicii.

Dieta ungară și-a început ședințele, dar cu toate aceste viața politică încă nu e destul de vie. Cauza este, că dieta nu are de lucru, adică nu sunt gata proiectele, cari au să fie dezbătute. De aceea dieta a ținut ședințe numai formale. Luni s'a ținut în dietă scrisoarea regească, prin care sunt convocate delegațiunile, (adecă cum am mai spus, sfatul comun al deputațiilor, aleși din amândouă parlamentele) iar în ședința de Miercuri, au fost aleși delegații (trimișii).

Delegațiunile să intrunesc în 12 Oct. c. în Viena. Atât guvernul Un-

gariei, cât și cel al Austriei sunt preocupate mai mult de cele ce au să se întâmple în delegațiuni. Să cere votarea de multe milioane pentru trebuințele armatei și cheltuelile cu Bosnia și aceasta dă multă bătaie de cap miniștrilor. De aceea vedem, că miniștrii austriaci cu cei ungari au sfaturi și dese întâlniri comune în Viena, spre a discuta și a pune la cale cele de lipsă.

Proiectul de budget (venitele și cheltuelile țării) este gata, statorit de minister, și acum să tipărește. El va fi prezentat în dietă zilele aceste, înainte de începerea delegațiunilor. Până când delegațiunile sunt întrunite în Viena, dieta noastră nu ține ședințe. Dar în acest timp budgetul va fi examinat și dezbătut în comisia budgetară, care apoi își va arăta părerea în dietă după delegațiuni, cam pe la începutul lui Novembrie. Atunci vor veni la rând, afară de budget, și alte obiecte în discuția dietei, și de-atunci înainte va începe și viața politică mai frământată.

Cu privire la mișcările noastre politice, amintim, că *comitetul național* al nostru să va întruni la sfat zilele aceste în Budapesta. Sfaturile vor ținea probabil două zile. În ședințe să va examina starea politică și să va hotărî ce este de făcut pentru viitorul apropiat.

Nu să știe, dacă se va discuta și afacerea mult pomenită a „impăciuirii” dintre Români și Maghiari. Dacă prim-ministrul Khuen vrea să asculte părerile aleșilor și fruntașilor noștri, are acum cel mai bun prilej. Dacă nu va sta de vorbă cu ei, cu greu se va face o înțelegere cum să cade. De altcum Khuen a declarat, că pe la mijlocul acestei luni va re-lua firul încercărilor de împăciuire. Să zice, că în minister acum se stu-

diază părerile, ce unii fruntași de-ai noștri le-ar fi dat guvernului.

Vom vedea în curând ce va mai fi și din asta.

El curios însă, că ce ținută iau unele foi ungurești față de noi tocmai acum, când e vorba de mult trimbitată „impăciuire”. Impăciuirea aceasta numai așa s'ar putea înjgheba, dacă guvernele vor înceta cu prigonirile față de noi și dacă ni să va face dreptate, cum ni-se cuvine.

Foile ungurești însă și acum continuă cu batjocorirea noastră și cer măsuri aspre de maghiarizare împotriva așezămintelor noastre culturale. Intre altele amintim aci foaia „Pesti Hirl”, care în un articol să năpustește din bun senin asupra școalelor noastre — poporale și de mijloc — și cere ca în ele limba de propunere să fie cea ungurească, pe cuvânt, că Ungaria e stat național maghiar — Maghiarie — pe când în realitate ea e stat poliglot, adică o țară cu popoare de mai multe limbi.

Dar afară de aceasta articolul băjbăie de minciuni și scrintituri. Ca să amintim numai una, dar grosolană, scriitorul articolului zice, că gimnaziul din Brașov *l-au întemeiat Grecii, la 1743*, că în acest gimnaziu s'a propus obligator limba grecească, ba la început și *profesorii au fost în majoritate Greci*. Și alte bazaconii de aceste. Nu-i vorbă astfel de gogomăanii nu prind la oamenii, cari cunosc lucrurile, dar pare că îți este milă de publicul unguresc, că cu ce minciuni și neblejnicii îl îndoaie scriberii pericunați de pe la foi. Îți vine în minte vorba românească: Sărmană iarbă, cum te murdăresc vacile!..

Noul rege al Belgiei a făcut zilele aceste o vizită Maj. Sale Monarchului nostru. La prânzul de gală, ce s'a dat Marți la palatul imperial din Viena, Maj. Sa a salutat într-un toast pe Suveranii Belgiei cu mare căldură spunând între altele:

»...Apreciez într-un înalt grad, Sire, în această vizită, dovada de prietenie, care nu va lipsi să contribuie a face și mai intime încă excelențele raporturi, cari există de atâta vreme între Belgia și Austro-Ungaria. Conferind Majestății Voastre regimentul, al cărui șef a fost răposatul rege Leopold II și părintele său Leopold I, vă rog a primi această manifestațiune a sincerei prietenii ce vă port ca o dovadă a prețului ce pun pe constanța relațiilor noastre. Fie ca domnia ce ați inaugurat-o, Sire, să fie lungă, prosperă și glorioasă.

În răspunsul său *regele Belgiei* a spus între altele următoarele:

»...Doream în mod tot atât de viu să venim singuri a vă felicita cu ocazia fericitei aniversări, celebrată acum câteva săptămâni în mijlocul manifestațiunilor de bucurie ale supușilor săi, cărora s'au asociat toți principii streini ale căror priviri sunt îndreptate cu admirațiune spre decanul Suveranilor Europei, ca spre un nobil exemplu de virtuțile necesare tronului. Alte sentimente ne chemau însă aci: și anume sincera noastră afecțiune pentru un unchiu venerat și cultol ce păstrăm cu pietate, Regina și cu mine, pentru atât de regretată împărăteasă cu iuima atât de larg compătimitoare tuturor mizeriilor omenești.

»Poporul belgian va fi ca și mine foarte recunoscător pentru grațioasele cuvinte rostite de Majestatea Voastră. Relațiuni din cele mai amicale există între dânsul și populațiunile monarchiei austro-ungare și istoria lui a fost un timp contopită cu istoria sa. Nu e nevoie să asigur pe Majestatea Voastră, că mă voi sili din răspuneri, ca legăturile de simpatie și amicitie reciproce să fie și mai strânse».

FOILETONUL «GAZET. TRANSILVANIEI»

Prințesa.

(Poveste adevărată)

»Cântecul meu răsună ca și cântecul păsărelelor; saream și alergam peste tot, căci îndată ce cucul începe să-și strige numele, inima par'că se lărgeste și cântă cu foarte mult drag. Când vocea mea subțire răsună, țărani zămbiau și clătinau din cap ziceau: »Asta e Nică crețul!» După puțină vreme apăream și eu pe ulița satului cu pantalonași de piele, desculț, cu un muntean castaniu pe umeri, cu o pălărioară pe cap, a cărei culoare nimeni nu o mai ghicea. Dar de sub pălărie luceau o păreche de ochi albaștri și niște plete dese de păr bălai, în mână țineam uneluse cu care mânam trei capre. Eram al unei biete femei lucrătoare, care locuia în capătul satului într-o căscioară răpănată. Foarte adesea nu se găsea în coliba noastră nimic altceva decât pâne uscată, eu însă eram întotdeauna vesel și juțam mami cum puteam: țărām acasă din pădure lemne uscate, culegeam smeură și ciuperci, adunam pere de brad și când mama plângea eu o mângăiam. Pentru

cei zece ani ai mei, eram bine legat și voinic; mă suiam în copaci ca o veveriță și săriam ca o căprioară. În vreme ce păzeam caprele la pășune — după ce eșiam dela școală — stăteam lungit sub un copac gândind la cele mai fermecătoare povești.

Odată îmi dăduse domnul învățător o carte cu tot felul de chipuri și găsi în această carte, că animalele pot să vorbească și că în pădure locuiesc zâne și pitici. Atunci mă gândii eu, că mica mea capră albă, cu ochii ei blânzi și frumoși, trebuie să fie o prințesă fermecată. Ea, se uita așa de cuminte la mine, când mă apucam să-i vorbesc. Pe capra cea mai bătrână o strigam »Mioară», pe cea mai tânără, cu blană pătată »Bina» și pe cea albă »Prințesa». Mama mă certa și se ne-căja adesea din cauza aceasta, eu însă, când ea se găsea în restriște, îi ziceam: »Mamă, Prințesa o să ne scoată din nevoie.

»Prost mai ești, băete», îmi răspundea mama; ea ar fi trebuit să rădă văzându-mă că leg Prințesii o panglică roșie la gât și de ea un clopoțel pe care-l găsisem odinioară în pădure.

Într-o zi mă sui cu caprele pe vârful muntelui, de oarece pe povârnișuri nu prea era pășune bogată. Dintr-o dată Prințesa se făcu nevăzută, clopoțelul ei se auzia răsunând slab în depărtare.

»Prințeso, unde ești, Prințeso!» mă văitam eu, alergând dealungul stâncilor pleșuve, pe unde nu se vedea nimic altceva decât un tufiș de măceș, încercat de fructe roșii. Mă țărăi cum putui în dosul acestui tufiș, unde găsi o spărtură de stâncă, mare cât ar putea să treacă un om. Cu puțină iscusință mă putui ușor furișa. După câțva timp mă găsi într-o peșteră mult mai încăpătoare decât coliba noastră. Păreții și acoperișul erau din piatră strălucitoare. Prin niște crepături din tavan pătrundeau razele soarelui, care luminau și străluceau ca într'un castel din povești. Eu pusei mâinile pe inimă, care-mi bătea cu putere: »Nu era oare minunățiile la care visam eu totdeauna?»

Celelalte două capre săriau sprintene în jurul meu; unde era însă Prințesa? O căutai câtva timp, însă totul fu în zadar. Deodată auzii clopoțelul ei răsunând și mă dusei după sunet. O găsi la o deschizătură lăaturalnică, stând lângă un isvoraș argintiu, sorbind cu lăcomie din apa lui limpede. Eu prinsei gâtul Prințesii între brațele mele, o sărutai pe frunte și îi șoptii încet: »Îți mulțumesc că mi-ai deschis castelul tău fermecat».

Nu povestii nimănu, nici chiar mami, despre ceea ce descoperisem. »Castelul e al Prințesii mele» îmi ziceam în mine însu-mi. Aci în peșteră adusei tot ce era cu pu-

tință: trunchiuri de copaci, pentru a mă servi de ele ca de scaune; cioplii cu se-curea o masă, adusei fân pentru un culcuș și găsi și un ulcior pentru apă.

Aici îmi petrecui primăvara și vara; toamna se apropia. Eu trebuia să fiu cu foarte multă băgare de seamă, căci pe lângă locuința noastră se întindea o pădure deasă, de unde se auzeau, ziulica întregă, lubuituri de puști. Erau partide de vânătoare și ce ușor ar fi putut cineva să împuste prin desușul pădurii caprele mele. Într-o zi eșii des de dimineață cu tovarășele mele. Aerul era cald și năbușitor și nici nu puteam să cânt, căci eram ostentit din cauza zădufului. Copacii și tufișurile nu se mișcau, nici o frunză nu se clătina; eram sigur că o furtună groaznică se va deslănțui în ziua aceea. Și animalele se ascundeau căci erau îngrozite. Cerul era încă albastru, însă furtuna se iscase și mai înainte ca eu să am vremea și să prind de sfoară caprele toate și să le strecur în peșteră, un fulger despică cerul și o bubuitură puternică îi urmă. Prințesa, ca nebună, făcu câteva salturi și o luă la fugă prin pădure. Eu legai pe Mioară și pe Biana de un copac și pornii în fugă după capra mea dragă. După multă trudă o prinsei și o luai în brațele mele vânjoase. Când ridicai ochii în sus, zări un vânător, rezemat de un copac bătrân, cu arma pregătită pentru vânător.

lin în mână și cu dragostea în inimă față de niște membri ai marei corp al neamului, ca să ne trezești din somn și să ne pornești pe brază la cultură.

Ce rol frumos! dar și greu... și totuși, Prea stimatele d-le membru al comitetului central al Asociației, noi cei adunați în acest locaș dumnezeesc, în biserică din Ibașfalcu îți promitem, că te vom urma de aici înainte pe căreia luminosă, la capul căreia întrezărim mântuirea unui neam prin cultură și literatură proprie.

Intrezăre-c și eu acel plaiu dela capătul cărării, pe care ne pornești, — plaiu care duce la nemurire un popor, și de aceea cu drag te salut în numele celor adunați aci pe Prea Stim. D-ta, care vii să ne arăți cum trebuie să tăem spinii, să netezim cărarea... și de aceea am și eu, și cu mine toți câți suntem adunați aici atâta respect de mâine d-tale împuse de acei spini și bătuțe de munca ce îndeplinești în cultivarea ogorului cultivei și literaturii românești.

Să trăiești, domnule delegat!

Se face apoi înscrierea de membrii noi și se pertractează obiectele.

Cea mai însemnată a fost propunerea, de-a se împărți despărțământul Sighișoarei în două, fiind prea mare. Aceasta se primește după o discuție mai mică. Un despărțământ va rămânea al Sighișoarei și celălalt va fi al Ibașfalcului.

Primindu-se astfel propunerea, s'au ales comitetele în amândouă despărțământele. Aume:

În despărțământul Sighișoara se alege de prezident Dr. Toma Cornea, adv. în Sighișoara, iar în comitet Ioan Muntean, par. în Sighișoara, Onoriu Sas, paroh în Daneș, Nic. Colceriu, v-notar comitaens în Sighișoara, Pompiliu Constantin, învățător.

În despărțământul Elisabetopolei de prezident: protop. George Simu, iar de membri Dr. Alex. Morariu, Dr. H. Holom, advocați, Fabiu Toma, dir. la Mugurul, toți din Elisabetopole și Ilie Ioanovici, preot în Boiul-mare.

Mai departe s'a cetit în adunare o disertațiune de d-l Virgil Nistor, teolog absolut cu titlul *Rolul mamei în educațiune*, care a fost ascultată cu viu interes.

S'a constatat apoi că s'au înscris 1 membru pe viață, 20 ordinari și 16 ajutători și s'au încasat cu totul 338 cor.

Aceasta este o bună înaintare față de trecut, deoarece în anii din urmă despărțământul Sighișoarei abia avea 4 membrii.

Nădăjdum, că numărul acesta se va spori și că cele două despărțăminte nouă vor desvolta activitate multămitoare și vor da înaintea.

ȘTIRI.

— 23 Septembrie v.

Aeroplanele la manevrele regale române. Din București ni se scrie că, d-l inginer Aurel Vlaicu, inventatorul primului aeroplan român, a primit o adresă din partea ministrului de război prin care este invitat a lua toate măsurile necesare pentru transportarea aeroplanului său, pe câmpul manevrelor regale, la Slatina. Eri de dimineață aparatul imbarcat într-un tren

militar a pornit pe câmpul de manevre. Ajungând la Slatina, aeroplanul va fi imediat montat și se vor face mai multe ascenziuni pentru diverse recunoașteri. Aceste ascenziuni de recunoașteri se vor face în scopul de a se constata utilitatea lor și a se dota compania de aerostatică cu un aeroplan tip Vlaicu.

Starea sănătății regelui Carol. «Monitorul Oficial» de ieri publică următoarele cu privire la sănătatea M. S. Regelui. Săptămâna trecută, M. S. Regele a avut de îndurat un atac de colici biliare. Oboseala trupească și mai ales sdruncinările fiind foarte neprielnice, în asemenea cazuri, M. S. a fost silit să renunțe la hotărârea de a lua parte la manevrele regale din acest an.»

Nenorocire în America. Din Boziaș ni se scrie: Din comuna Boziaș, — comitatul Târnavei mici — ca mai din toate comunele de pe Târnave, sunt și acum mai mulți Români duși în America. Unii sunt în Massilon Ohio în America de nord. Sunt aplicați ca muncitori în fabricile de fier din acel oraș. Intre alții a fost și Leon zis, Ioan Flueraș, om de 42 ani, tată a 4 copii. În 8 Septembrie n. a. c. pe la 12 oare, când au stat să prânzască Ioan Flueraș a voit să bage în cazanul cu apă fiartă ceva materie: vitriol sau altceva. A luncat și a căzut în cazan. S'a cufundat tot, încât numai capul și o mână i se mai vedea. Când l'au scos și l'au dus la spital și i-au tras hainele de pe el, acelea s'au dus cu piele cu tot, cum tragi pielea de pe șarpe. În chinuri și suferințe nemai pomenite a mai trăit 7 zile până în 15 Sept. când a răposat. Acasă văduva și copiii plâng și se tânguesc iar soțul și tatăl lor zace în pământ străin, departe de vatra sa, departe de țara și cîminul unde s'a născut Gr. N.

Mersul trenului dela Sibiu la Agnita. Noul tren pleacă din Sibiu dimineața la 7, 43 și sosește în Agnita la 12. 24 (Are legătură cu Sighișoara, unde sosește la 5. 45 d. a.) Din Sibiu mai pleacă un tren la 2. 49. d. a. sosește în Agnita la 7. 45 seara. Din Agnita pleacă un tren la 8. 17 dimineața, și altul la 2. 30 noaptea, sosește în Sibiu cel dintâiu la 12. 55 d. a. al doilea la 6. 46 dimineața.

Logodnă. D-l Dr. Victor Deleu advocat în Șimleul Silvaniei și Olivia de Bărdosy profesoară de pian la școala civilă de iete a »Astreii« în Sibiu, anunță în loc de înconștințare separată pe calea aceasta fiidnțarea lor.

Ciocnir de trenuri. În gara din Deva s'au ciocnit alaltăeri două trenuri de marfă. Cele două locomotive și 10 vagoane au fost sfărâmate.

Medic cercual al Tâlmaciului a fost ales d-l Dr. T. Petrașcu din Sebeșul-săsesc.

Intinderea holerei. La ministrul de interne s'au anunțat erid din nou câteva cazuri de holeră. În Komorn un caz de imbolnăvire, în Moldova un caz de moarte și în Sondoregyhaza (comit. Torontal) o imbolnăvire și un caz de moarte. Până acuma s'au făcut de organele ministrului de interne 121 examinări bacteriologice. În 61 cazuri s'a constatat holeră.

«Și fiindcă mama băiatului este o biată văduvă săracă, care poate să moară de foame, înainte ca copilul să poată câștiga ceva, să-i se dea o pensiuine, din care să poată să trăiască».

Lacrămile îmi curgeau șiroaie. Mă aplecai și sărutai mâna regelui. «Măria Voastră a-ți fost așa de bun cu mine, lăsați-mă să vă dăruiesc, ca semn de recunoștință, tot ce mi-a fost mai drag pe lumea asta. Luați pe Prințesa și dați-o nepoților Măriei-Voastră».

Regele clătină din cap. «Nu, băiatul meu, păstrează-o; și când te vei duce să vezi pe mamă-ta, o să vezi și capra ta dragă».

«Vă mulțumesc din suflet Măriei-Voastră; acum mă duc să spun în grabă și mamei despre bunătatea Voastră nețăr-murită».

Cum ajunsei acasă, nici eu singur mă nu știu; mă atârnai de gâtul mamei și-i povestii, răsând și plângând, cele întâmplate. Îl trebuî multă vreme până să înțeleagă ceea ce-i spuneam. După ce se liniști, își împreună mâinile și mulțumi lui Dumnezeu. Eu mă apropiai de mama și-i zisei: «Vezi, mamă dragă, Prințesa ne-a fost cu noroc, ea ne-a scos din nevoi».

Elena Iosif

Situația căilor ferate române. În urma situațiilor definitive încheiate de direcțiunea generală a căilor ferate, la sfârșitul exercițiului 1909—10, încheiat la 1 Septembrie, a. c., situația căilor ferate a fost următoarea: Lungimea rețelei de cale ferată a fost de 3187 km. adecă cam aceeași ca și anul precedent. În ultimii 10 ani rețeaua liniilor a crescut numai cu 87 km. Traficul de călători a înregistrat transportul a 8.319.958 pers. față de 8.193.087 în anul precedent și 6.743.283 persoane media perioadei 1903/4—1907/8. Prin raport la distanță, aceste persoane au parcurs cu calea ferată 581.497.427 km., față de 562.276.399 km. în anul precedent și 473.798.919 în ultima perioadă cincinală. Venitul traficului din călători a fost de 27.174.052 lei față de 26.887.244 lei în anul preced. adecă cu un spor de 270.000 lei.

Incendiu. La Cugir (comit. Hunedoarei) a izbucnit un foc uriaș în depozitul de lemne a unei societăți miniere din Petrojeni. Paguba e uriașă.

Medic primar la spitalul comitatens din Lugoj a fost numit d-l Dr. Constantin Ignea.

Teatru german. Deseară se va reprezenta pentru prima oară de trupa teatrului Bauer, melodiioasa operetă în 3 acte »Ein Walzertraum«, muzică de Oscar Strauss. Măne, Vineri, se vor reprezenta piesele »Abschied vom Regiment« și »Angele».

Bancnotele de o sută de florini ale băncii astro-ungare, cu data de 1 Mai 1880, se mai primesc la bancă până în 31 Oct. 1910.

Necrolog. Personalul tipografiei »Tribuna« din Arad aduce cu regret la cunoștință încetarea din viață a neuitatului lor coleg Alexandru Sári, repausat în Zsigmondháza la 3 Octomvrie st. n. 1910, după un morb greu și îndelungat, în etate de abea 23 ani. În mormântarea a avut loc Miercuri în 5 Octomvrie, în cimitirul din Zsigmondháza. Odihnească în pace!

Pomi înfloriți. Din părțile bănățene, atinse de potopul din Iunie, se vestește, că au început să înflorească prunii ca în vreme de primăvară.

Nou advocat român. D-l Dr. Mihail Moldovan ne anunță că și-a deschis cancelaria advocațională în Murăș-Ludoș.

Populația Greciei pentru război. Se anunță din Larissa că populația dela graniță ține în diferite locuri adunări populare, în care cere declararea războiului contra Turciei. Spiritele sunt foarte agitate.

Trecerea Pirenelor în sbor. În Paris s'a constituit un comitet pentru organizarea unui concurs de aviație peste munții Pirenei. Participanții vor pleca din Barcelona și se vor duce la Perpignan. Data concursului de aviațiune nu s'a fixat încă.

Săptămâna ultimă. Avem onoare a înștiința onor. public, că vânzarea cu prețurile cele mai convenabile în prăvălia de vestminte gata a lui I. Rudolf Adler, nu ține decât o săptămână încă și în acest timp fiecare își poate cumpăra cu prețul cel mai ieftin vestminte gata. Tot acolo se află de vânzare o cassă Wertheimiană Nr. 5.

Molnár Károly & Comp.

Litere fundaționale

pentru conservarea și decorarea monumentului și înmormântării lui Georgiu Barițiu, aflător lângă biserică română gr. cat. strada Podului Nr. 7 în Sibiu, fondate de fca sa Aurelia, văduvă după Georgiu Boldea n. Barițiu.

Subscrisul fiind în 31 Aug. a. c. în Pobalna comitatul Hunedoarii, văduva după Georgiu Boldea, fost căpitan ces. și reg. de infanterie și cassarul institutului de credit și economii »Arieșana« din Turda, în retragere, d-na Aurelia n. Barițiu mi-a predat o acțiune în valoare nominală de 100 cor. estradată în Turda, în 11 Febr 1892 Nr. 1327 a institutului de credit și economii din Turda cor. Turda-Arieș, cu aceeași mențiune, că această acțiune să fie depusă la Prea Veneratul Capitul rom. gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș în Blaj, ca baza unei fundațiuni, din venitul căreia să se decoreze și conserveze monumentul și înmormântariul repositului ei tată George, oarecândva Barițiu în Sibiu.

Incredințându-mi manipularea fondului original, cât și folosirea venitelor să o determinez eu.

Pe baza acestei plenipotențieri, am înaintat Ordinariatului arhiepiscopesc gr. cat. de Alba Iulia, acțiunea numită, provăzută cu cupoanele dela 23—34, cât și cu talonul II, cu cari în 15 Mai 1921 fundațiunea ca producătorul acestui talon va primi coala următoare de cupon, rugându mă cu toată încrederea, ca să binevoiască a primi în păstrare la administrațiunea centrală archidecezană din Blaj.

Fundațiunea aceasta va purta pentru toate timpurile numele: »Fundațiunea monumentului Georgiu Barițiu«, pentru conservarea și decorarea înmormântării lui și monumentului aflător și situat în partea sudică, imediat lângă murul bisericii parohiale rom. gr.-cat. din Sibiu, strada Podului Nr. 7 suburbul Poarta Turnului, între înmormântările d-e dreapta a familiei Tobias și de-a stânga a familiei Dr. I. Rațiu de Nagylak, fost oarecândva advocat în Sibiu.

Tata fondatoarei Georgiu Barițiu, s'a născut în 24 Mai 1812 în comuna Jucul inferior, comit. Cojocnii, a fost un bărbat savant istoric și întemeietorul presei rom. în Transilvania, președintele Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Sibiu și președintele Academiei rom. din București, a repausat în Mai 1893 fiind înmormântat în locul numit.

Fundațiunea aceasta se pune sub îngrijirea ordinariatului Arhiepiscopesc și Metropolitan rom. gr.-cat. de Alba Iulia și Făgăraș, și se încrede spre administrare Veneratului Capitul Arhiepiscopesc gr.-cat. din Blaj, eventual corporațiunii, pe care autonomia noastră bisericească o va însărcina cu administrarea fundațiilor de asemenea natură, cari în cauze personale și extraprocesuale vor fi chemate a reprezenta fundațiunea.

Administrarea acestei fundațiuni are să se facă după normele administrațiunii altor fundațiuni, concretezute aceluiaș Venerat Capitul Metropolitan, cari este obligat în fiecare an de administrațiune, a prezenta după ascultarea opiniunii Comitetului parohial rom. gr. cat. din Sibiu, Poarta Turnului preliminar și a da rațiuni documentate și acestea are să le revadă Ordinariatul Arhiepiscopesc și Metropolitan de Alba-Iulia și Făgăraș.

Din venitul, adecă după valorizarea cuponului Nr. 23 pe anul 1909, au să se achiteze speșele de transcriere Acției numite, estradându-se o acțiune nouă pe numele »Fundațiunea monumentului și înmormântării Georgiu Barițiu«, solvându-se taceșele erariale, competențele institutului de credit și economii Arieșana, timbru necesar pentru literile fundaționale și eventuale, speșele estradării literilor fundaționale și multiplicarea lor.

Capitalul fundațional constă din numita Acție, iar cuota din venite menită pentru capitalizare, este a se lăsa până-când va exista institutul de credit și economii »Arieșana« din Turda, ca înlocuire perpetuă, reputându-se fructifica cuota aceasta în alt mod până la esistența acestui institut. Desființându-se oarecândva acest institut de credit și economii Arieșana din Turda, Veneratul Capitul Metropolitan este îndreptățit a schimba modalitatea fructificării capitalului fundațiunii și a cuotei menite spre fructificare.

40% din venitul anual, să se folosească începând din anul 1911 în perpetuu, pentru decorarea și conservarea monumentului și a înmormântării lui numit, care lucrare o primesc, ca un ade-rent al mult regretatului Georgiu Barițiu gratuit asupra-mi, până la decedarea mea, solvându-mi-să numai eventuale speșe efective, avute în scopul acesta cu procurarea de material și cu măestrii, după decedarea mea, obligamentul acesta îl va efectui învățătorul actual Romul Botezan, dela școala populară parohială rom. gr. cat. din Sibiu, fiind atât eu, cât și numitul învățător deobligati, a așterne Veneratului Capitul Arhiepiscopesc rațiuni documentate, despre suma ce mi se asemnă la administrațiunea archidecezană la cererea noastră din acestea 40% ale venitulului anual al fundațiunii pentru ero-gațiunile avânde.

După decedarea mea și mutarea din Sibiu ori decedarea învățătorului numit sarcina aceasta de îngrijire pentru decorarea și conservarea monumentului și a înmormântării lui are să o ia asuprași comitetul parohial dela aceasta biserică, căruia se va asemna venitul de 40% ale fundațiunii spre scopul acesta, fiind acesta obligat a da rațiuni documentate anuale despre toate ero-gațiunile avute cu decorarea și susținerea în ordine. Cu timp după augmentarea și înmulțirea capitaui.

lui original la o sumă mai considerabilă la cererea și propunerea opinativă a comitetului parohial. Prea veneratul Conzistor Archidiecezan va putea dispune înlocuirea eventuală al monumentului și înmormântării defectuos cu altul din venitul acestor 40%.

Din venitul anual al acestei fundații destinez 40% pe seama parohului și al celorlalți funcționari și servitori ai bisericii parohiale rom. gr. cat. din Sibiu Poarta Turnului strada Podului Nr. 7, cari sunt obligați a ține în aceasta biserică parohială la ziua sărbătorii Sf-tului Gheorghe în 23 April călindarul Iulian a fiecărui an, ca ziua onomastică a decedatului Gheorghe Barițiu, un parastas solemn pentru repausul sufletului său, purtând parohul local totdeauna spesele împreună cu acest parastas prin procurarea pâinei, vinului și a altor trebuințioase la aceasta solemnitate. Din venitele acestei 40% ale fundației, parohul și eventual cooperatorul au să primească 50%, docentele dela școala parohială eventual docenții 20%, cantorul 10%, crâșnicul 10%, clopotarul și ministranții câte 5%, cari vor servi și conlucra la solemnitatea parastasului ținând în ziua indicată. Parohul cu ceilalți funcționari și servitori bis. indicați vor avea în fiecare an să-și probeze împlinirea obligămintului din chestiune conzistorului arhiepiscopesc de Alba-Iulia și Făgăraș din Blaj, prin un atestat estradat din partea comitetului parohial, pe baza căruia se va asemna din acestea 40% ale venitului anual al fundației la cassa centrală arhiepiscopescă din Blaj din partea conzistorului arhiepiscopesc cvota fiecăruia dintre numiții funcționari și servitori bisericești. Considerând deocamdată însă neînsemnătatea acestor 40% anual al fundației stabilite, că acelea să se adauge la capitalul original, pentru augmentarea acesteia până atunci, până când acestea 40% nu vor ajunge la suma de 20 cor. anual, când apoi se va putea licuila conform celor dispuse pentru efectuarea parastasului celebrat, fiind parohul fungent cu ceilalți funcționari și servitori bisericești obligați a ieși în procesiune după terminarea fiecărui parastas la mor-

mânt și acolo a ceteri și a cânta rugăciunile rituale prescrise pentru sufletul repausatului Gheorghe Barițiu.

În urmă destinez 20% din venitul anual, că acelea să se adauge în fiecare an pentru augmentarea capitalului original și la capitalul fundațional în perpetuu, care cvotă cât și celelalte crutări din venitul anual sunt a se depune, ca înlocare la institutul de credit și economii din Turda »Arieșana«, fiind acesta obligat și autorizat a estrada numai 80% la recercarea și asemnarea conzistorului arhiepiscopesc din Blaj, iar 20% ale venitului anual a-le conzidera, ca înlocare neatingibilă și neridicabilă. Am ales acest institut de credit și economii pentru conservarea capitalului din conziderare, că averea fundatoarei constă din o acție a ei, iar de altă parte fiindcă soțul fundatoarei regretatul George Boldea a servit la acest institut în calitate de cassar peste 10 ani spre mulțumirea tuturor. În cazul când institutul de economii și credit »Arieșana« ar face emisiune nouă de acții conzistorul arhiepiscopesc va opta o sumă de acții obveniente a cărui preț se va achita din venitul de 20% ale fundației indicate, privindu-se operațiunea aceasta finanțară ca o investitură la augmentarea capitalului fundațional.

Originalul literilor fundaționale se va păstra la administrațiunea centrală fundațională arhiepiscopescă din Blaj, iar câte o copie autentică să se estradeze comitetului parohial din Sibiu și alta arhivului arhiepiscopesc din Blaj, Institutului de credit și economii »Arieșana« în Turda și în urmă una mie ca inițiatorul afacerii.

Dat în Sibiu 14 Decembrie 1909.

Petru Cioran m. p.
George Poponea m. p., Iuliu Bardossy m. p.
ca martori. insp. reg. comt. în retrag.

DECLARAȚIUNE.

Subscrisul mă oblig de a efectui gratuit toate lucrările cuprinse în literile fundaționale a acesteia, până când voi funcționa ca învățător la școala poporală

gr. cat. din Sibiu eventual până când îmi voi schimba domiciliul.

Sibiu în 14 Decembrie 1909.

Petru Cioran m. p.
martor.
George Poponea m. p. Romul Bolezan m. p.
ca martor. învăț. rom. gr. cat.

Nr. 7—1910. Prin aceasta declarăm, că luăm asupra-ne administrarea fundației, despre care se tractează în literile fundaționale de mai sus și că pentru administrarea ei în conformitate cu literile fundaționale luăm asupra-ne și răspunderea materială.

Blaj, în ședința capitulară ținută la 31 Ianuarie 1910.

(L. S.) I. M. Moldovan m. p.
preposit capit.
Ștefan Pop m. p.
canonic, notar.

Nr. 945—1910

Aprobăm.

Balázsfalva-Blaj, din ședința conzistorială ținută în 8 Martie 1910.

(L. S.) Victor Mihály m. p.
Metropolitul de Alba-Iulia.

Pentru autenția copieii.

Blaj, la 11 Martie 1910.

(L. S.) Iacob Popa m. p.
protonotar conzist.

Convocare.

Avem onoare a invita pe toți acționarii institutului nostru financiar »Luncana« la adunarea generală extra-ordinară, care se va ținea Duminecă, în 16 Octom. n. a. crt., la 2 oare p. m., în sala cea mare a hotelului »Margit« din Mărghita, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării din partea presidentului direcțiunii și constituirea ei, conform §-lui 24 al statutelor. 2. Constatarea acționarilor prezenți și a numărului

acțiilor reprezentate. 3. Modificarea §-lor 32, 36, 46, 48 și 50 din statute. 4. Intregirea membrilor direcțiunii și a comitetului de supraveghere, conform modificărilor §-lor 32 și 48.

Dacă la termenul de mai sus nesatisfăcându-se cerințelor §-lui 25 al statutei, nu se va putea ține adunarea, ea se convoacă pe 23 Octomvrie n. a. c., la același timp și loc, când se va ține fără considerare la numărul acționarilor prezenți și al acțiilor reprezentate.

Din ședința direcțiunii, ținută la 23 Sept. n. 1910.

Direcțiunea.

Culegerea crumpenelor.

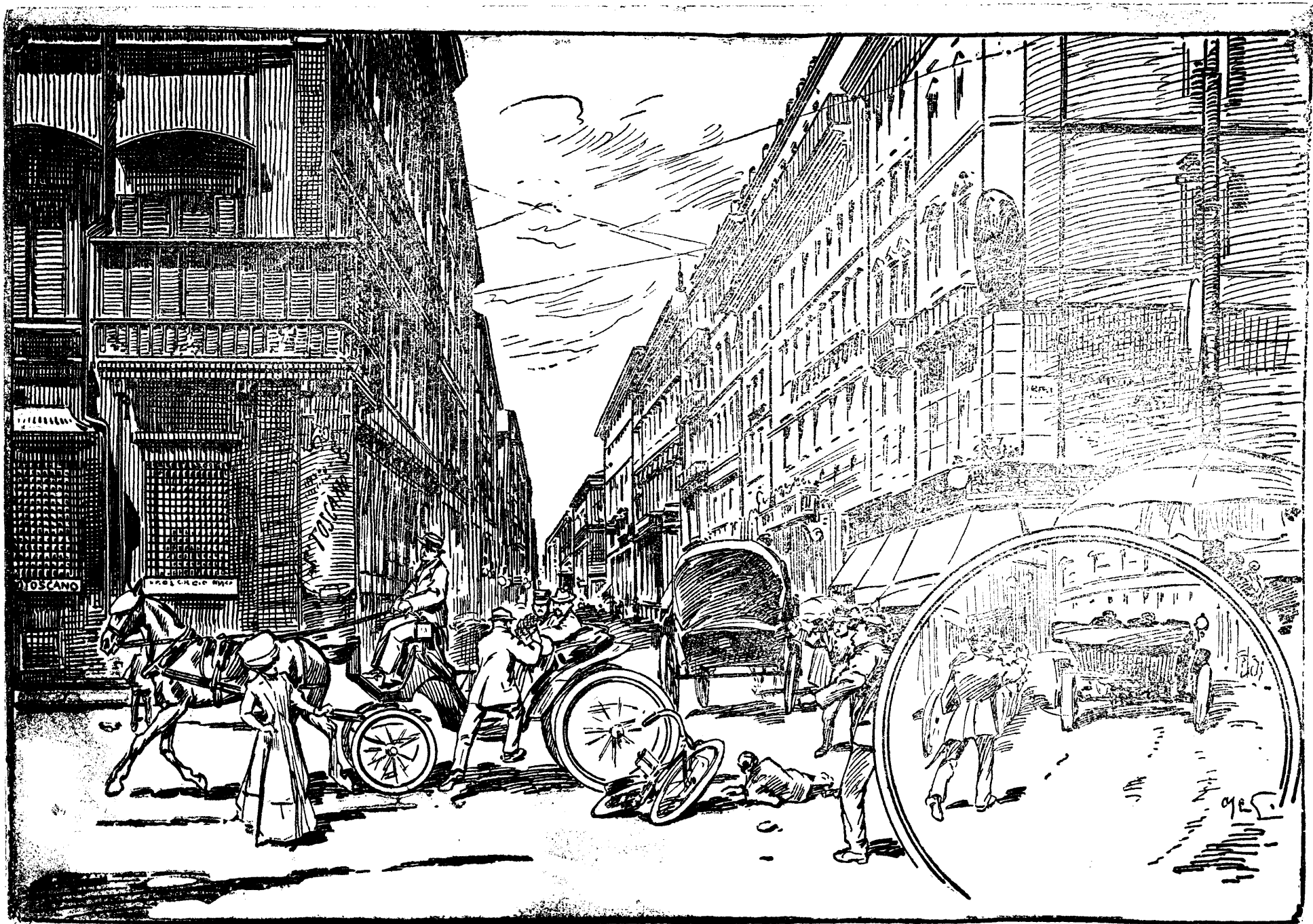
Culesul crumpenelor (picioicilor, baraboilor) ca și culesul altor bucate, încă își are timpul său.

Mulți economi au rău obiceiul, de culeg crumpenele cât ce văd că încep a se vesteji vitele. Acesta e un obicei greșit și împreună cu multă pagubă.

S'a constată, că cu cât lăsăm crumpenele să stea mai mult timp în pământ, cu atâta vor fi acelea mai bune, mai plăcute la gust și mai prețioase. Afară de aceea, crumpenele lăsate în pământ mai mult timp, vor fi ferite de muceală și putrezire. Din contră, cele culese înainte de vreme vor fi apătoare, cu gust rău, spongioase și vor conține în sine puțină materie nutritivă; nu vor fi potrivite deci a se păstra peste iarnă, de care-ce vor conține în sine germenii putrejunii.

Economii învățați ne asigură, că crumpenele culese la timp potrivit e mai bine să se păstreze peste iarnă în gropi făcute în pământ, decât în pivnițe. Cu deosebire pivnițele

BCU Cluj / Central University Library Cluj JEFUIRE ZIUA MARE Cluj

O jefuire, cum mai rar se aude, s'a întâmplat zilele trecute în Roma, în ziua mare, pe Piazza Venezia, care este una din cele mai umblate piețe a Romei.

Casa unei bănci mari încasase mulți bani și îi ducea la bancă, în o birje (fiakăr). Deodată sare un om la el, îl ametește cu câteva lovituri, șterpelește un sac cu bani, se aruncă în un automobil, care-l aștepta aproape și tunde-o băiete, o luă la fugă ca fulgerul. Toate aceste s'au întâmplat în un minut, așa că pe când oamenii s'au deșteptat din spaima și uimirea lor, automobilul fugea nebunește. Polițiștii au puscat după cei din automobil, dar n'au nimerit. În sacul șterpelit au fost 30 mii cor.

Chipul nostru ne arată aceasta jăfuire îndrăznească, anume atacul hoțului și în dreapta automobilul în fugă.

cele umede sunt foarte nepotrivite pentru păstratul crumpenilor, căci în acelea chiar și crumpenele cele mai sănătoase și bune foarte ușor vor mucezi și putrezi.

— În legătură cu cele expuse până aici — pe scurt — cred că nu voi greși dacă voi arăta prin câteva cuvinte semnele, din cari s'ar putea deduce, că crumpenele bune sunt de mâncat sau nu. Luăm crumpăna — asupra căreia avem îndoială — și o strângem între degete. De cumva în timpul cât am strâns crumpăna, s'a format la marginea aceleia o spumă, atunci crumpăna e bună. La caz însă când în locul spumei iese din crumpăna apă, e semn că crumpăna nu e sănătoasă, prin urmare nici bună de mâncat.

De pe Șieu.

Văruitul pomilor.

Pe lângă toate părerile contrari a unor pomologi, s'a constatat și dovedit, că văruitul are efect bun asupra pomilor. S'a constatat adică, că zama de var e un mijloc foarte bun împotriva feluritelor bureți și mușchi și împotriva multor viermi și goange, cari atacă pomii.

Dintre felurile preparate de văruit pomii, s'a dovedit de foarte bună zama de var, pregătită de celebrul pomolog *Salvastano*, care se pregătește în modul următor:

Luăm 12 chile și jumătate de var, pe acelea le băgăm în un ciubăr, varul îl stingem în câteva litre de apă. Pe când fierbe varul, turnăm în acela mereu apă, până dobândim 1 hectolitru de apă de var. În zama aceea subțiată băgăm apoi 12 și jumătate chile de cenușe comună de lemn. Intreaga amestecătură de var și cenușe o lăsăm să steie în ciubăr cel puțin o săptămână, în care timp o amestecăm de două ori pe zi. După trecerea acestui timp luăm o periută și întingându-o în partea de deasupra a zamei de var, ungem cu ea trunchiul și crengile pomului. De cumva pe acestea se află mușchi în măsură mare, îi radem mai întâiu cu ajutorul unei răzătoare și numai după aceea ne apucăm de văruit.

În urma ungerei cu zama de var, rămășițele mușchilor se vor usca, — ceea ce o vom deduce noi dela culoarea galbenă-roșietică a aceloră — și vor cădea jos de pe coaja pomului.

Alt folos al văruirii va fi, că coaja pomului în urma varului va fi ferită de formarea așa numitelor *pete de îngheț*, cari altcum de comun vin înainte la pomișorii tineri la finea iernii. Văruirea e un bun mijloc și împotriva iepurilor, apoi împotriva multor goange, viermi, precum și a ouălor aceloră. Tot atât de folositoare e și împotriva carilor, a păduchilor de sânge, a păduchilor pante-rați, a moliilor, a viermelui măru-lui, etc.

După experiențele mai multor pomologi nemți s'a constatat că e greșită părerea aceloră, cari susțin, că văruirea ar avea influință stricăcioasă asupra creșterii și dezvoltării pomilor. Din contră aceia în urma văruirii prosperează, scutiți fiind de atâția dușmani de tot felul.

De însemnat e, că văruirea pomilor are să se facă toamna și a-nume când e în decurgere căderea frunzelor de pe pomi.

(Scurtată după Dr. C. Schilbersky.)

De pe Șieu.

CULTURA GRĂULUI.

Grâul reușește bine în pământurile care conservă umezeala până se apropie coacerea; dacă nu, pe timpul căldurilor mari, grâul se usucă parțial, se înăuează, creșterea bobului se oprește și recolta se compromite. Pentru acest cuvânt grânele timpurii produc mai mult și producțiunea lor e mai asigurată în pământurile expuse a se usca pe secetă în timpul verei.

În România, cele mai bune pământuri pentru grâu, sunt cele din câmpie de origine deluvială și cele de aluvion (limonurile sau mălurile), formate din nisip fin — impalpabil — cu proprietățile argilei, adică pământuri cu elemente fine și cu 20 la sută argilă (materie coloidală). Prin urmare, adevăratele terenuri pentru grâu sunt limonurile sau mălurile, argilele, apoi pământurile argilo-nisipoase; nisipurile nu-s bune pentru cultura grâului. Notăm că îngrășatul cu gunoi și arăturile schimbă proprietățile fizice ale pământului; s'au văzut grâne rnușind foarte bine în terenuri nisipoase gunoite mult. Asemenea terenuri produc grâu bun, dacă sunt așezate într'o climă umedă și deci mai puțin expuse a se usca.

Acestui fapt atribuim, în parte, reușita frumoasă a grâului în unele pământuri ușoare dar bine cultivate, din județele Brăila și Doljii.

În general, solul agricol al țării noastre, pretutindeni e adânc, format din părți fine, impalpabile, fără pietre, argilosiliciose sau silico-argilose, mai rar coprinzând nisip mult. Pământurile mai mult argiloase, care se întind în cea mai mare parte a țării, în clima noastră, sunt cele mai bune și adevărate pământuri pentru grâu. În aceste pământuri grâul rabdă mult la secetă.

În multe districte solul nostru agricol e destul de avut; nevoia întrebunțării îngrășimintelor încă nu se simte pretutindeni. În asemenea pământuri și climă, înțelegem că semănatul grâului oferă agricultorilor români cele mai mari garanții de reușită. Este de ajuns o ploaie bună toamna, zăpadă peste iarnă, puțină ploaie în primăvară, prin Aprilie și Mai, ca să putem spera o bună recoltă de grâu de toamnă. Aceste motive, de climă și sol, la care se adaugă altele economice, sunt destul de puternice pentru a ne explica preferința pe care marii noștri agricultori o dau culturii grâului de toamnă.

Arătura. — Grâul reușește bine într'un pământ arat adânc, cu condițiune să aibă timpul de a se îndesa înainte de semănat. Dacă pământul nu e destul de îndesat, el se lasă în jos treptat și desgolește rădăcina firului de grâu, se usucă și un mare număr de fire pier. Acest pericol e și mai mare când pământul se umflă prin îngheț. E bine deci să preparăm pământul pentru grâu cu câțva timp mai înainte și, la trebuință, să-l tăfălugim de mai multe ori cu un tăfălug greu.

Pregătirea pământului depinde de culturile de mai înainte. În general, cultivatorii români samănă grâul în ogor lucrat, după leguminoase (mazăre, fasole) și cei mai mulți în porumbiști. Sunt rari arendașii și proprietarii cari mai pun grâu după grâu mai mulți ani de rând.

Pentru grânele semămate în ogor se fac două arături, mai rar trei, una în Iunie sau Iulie și alta înainte de semănatul. Majoritatea grânelor se pun în porumbiști după o singură arătură. Arătura adâncă făcută primăvara pentru porumb, prașilele și mușuroitul (copăitul) ce se dau acestei plante, pregătesc destul de bine pământul pentru grâu.

Tot astfel cultivatorii din alte state ale Europei se mulțumesc să semene grâul după o recoltă de sfeclă, de cartofi și de cicoare. În aceste cazuri pământul e curat și bine mărunțit.

Prin urmare după ce pământul a primit arăturile necesare și s'a mărunțit bine, semănăm grâul într'o arătură superficială, grăpăm și tăfălugim. Altfel urmăm când grâul se pune după trifoi sau după lucernă, sau grâu după grâu, ori după orz, sau într'un pământ înherbat, dar care ne lasă timpul să-l lucrăm bine. Facem acum două arături, întâia superficială, 6—7 c.m., pentru a distruge miriștea și a face sămânța buruienilor să germineze; a doua arătură ceva mai adâncă, se face înainte de semănat; se grăpează și se tăfălugeste.

Adesea cultivatorii se mulțumesc cu o singură arătură și o grăpare, adesea cultivatorii țărani samănă grâul prin aruncare la suprafață și îngroapă sămânța printr'o arătură ușoară sau, semănând în porumbiști, lucrarea o fac cu sapa; rădăcinile porumbului rămân pe loc. Sistemul acesta de a semăna grâul se urmează și în Statele-Unite.

Gunoitul. — La noi, rar de tot se în-

grășă pământul pentru grâu. În cultura intensivă, însă, terenul trebuie îngrășat spre a mări recolta. Dacă grâul urmează după o leguminoasă rămâne în pământ o cantitate de îngrășământ aproape suficientă pentru a asigura reușita grâului: îi putem da numai un îngrășământ complementar, 100 — 150 kilogr. nitrat de sodă și câte odată 200 — 300 kilogr. superfosfat (pe care-l putem cumpăra dela fabrica de îngrășăminte chimice Mărășești). După trifoi, care lasă în pământ o doză mare de azot, dăm numai 200 — 300 kilogr. superfosfat. În pământurile ușoare sau mai puțin avute trebuie să îngrășăm cu nitraturi și cu săruri de potasă (100 — 200 kilogr. clorur de potasiu). Întrebunțarea acestor îngrășăminte pentru grâu, în agricultura română, rămâne subordonată unor încercări comparative, căci întrebunțarea potașei e de prisos în pământurile tari.

Îngrășămintele fosfatice și cele de potasă pentru grâu se răspândeșc înaintea arăturii, îngropându-se cu plugul. Numai nitraturile se aruncă primăvara în holda de grâu, în primele zile ale lui Martie; mai târziu n'ar avea nici o influență asupra producerii bobului.

În loc de a întrebunța tot îngrășământul azotat primăvara, se recomandă a se da o parte toamna, sub formă de 50—75 kilogr. sulfat de amoniac, care se poate avea dela fabrica de gaz din Galați și care se îngroapă odată cu fosfatul; experiențele au dovedit că, în terenurile argiloase se poate întrebunța de cu toamnă o parte a îngrășământului azotos fără temere de a se pierde azotul. În pământurile bogate în azot, cum sunt cele mai multe ale României, ar fi de prisos întrebunțarea îngrășămintelor chimice azotate; grâul se culcă, cade; se mai spune că, îngrășând prea mult locul cu bălegar sau cu îngrășăminte azotate (nitraturi), favorizăm dezvoltarea ruginii la grâu. De altfel, în cultura noastră estensivă, locurile de grâu nu se îngrășă, cultura se mărginește la 1 sau 2 arături, rar trei, și la o grăpare și o tăfălugire.

Sămănatul. — Sămănatul grâului începe în luna Septemvrie și se urmează până ce dă în iarnă (de obicei până la 25 Octomvrie). Sămănatul se face prin aruncare sau în rânduri cu mașina Saack sau Unicum-Drill. În cultura mare intensivă sămănatul grâului se face numai cu mașina în rânduri. Determinarea cantității de sămăntă ce se pune pe hectar e foarte importantă. Într-o această ținem socoteală de avuția și rodnicia pământului, de epoca sămănatului și de grosimea bobului: cu atât mai puțin sămănăm cu cât solul e mai fertil, epoca mai timpurie, grâul mai înfrățitor și bobul mai mic. Boabele nici, în greutate egale de sămăntă, dau un număr mai mare de fire. Astfel grâul de toamnă cu spicul alb, are bobul mai mic ca cel de toamnă cu spicul roșu. Cantitatea de sămăntă variază dela 160 — 200 litri pe hectar pentru sămănatul făcut în rânduri depărtate de 11 centimetri și dela 220—260 litre pentru sămănatul prin aruncare, după starea de rodnicie și de pregătire a pământului și după epoca sămănatului. Cu cât pământul e mai avut și pregătit mai bine și sămănatul se face mai din timp, mai puțină sămăntă punem la hectar. și vice-versa. Grânele de

primăvară, care înfrățesc puțin, trebuie sămămate mai des. În pământurile prea bogate e obiceiul să se samene grâul în rânduri prea depărtate, de 18, 20 și chiar 25 centimetri, cu 100—125 kilogr. sămăntă. În cele slabe se întrebunțează mai multă sămăntă și se aleg între rânduri depărtări mai mici, 12, 15 și 18 centimetri.

Se alege pentru sămăntă cel mai bun grâu, de calitate excelentă, dat bine la trior, adică curățit de alte semințe, de boabe sparte și de corpuri străine și totdeauna înmuiată într'o soluțiune de 1 la sută sulfat de cupru (piatră vânăță) pentru ca să nu avem pierderi în recoltă prin mărură și alte ciuperci parasite ale grâului.

E folositor, din când în când, să înoin sămăntă, adică să ne procurăm grâu de sămăntă din culturi selecționate, sau dintr'o climă și dintr'un pământ favorabile varietății grâului pe care o cultivăm. Pe nici o proprietate din România, chiar la școala de agricultură Herestreu sau în cele 2 ferme model ale statului, nu se practică selecțiunea grâului. Germanii și Francezii fac culturi selecționate de grâu în vederea producerii sămânței. Societatea centrală agricolă are datorie impusă de statute să organizeze culturi selecționate de grâu. În adevăr grânele degenerază când le cultivăm în pământuri puțin favorabile și când nu le cultivăm bine. Cu siguranță afirmăm că reaua calitate a grâului de sămăntă, contribuie a micșora producțiunea pe hectar. Reînnoirea sămânței se poate face aducând grâu dintr'o regiune în alta, ș. e. din Iași și Botoșani în Ilfov și Ialomița. Cât despre alegerea varietății, grâne de mare merit în România sunt: cel de toamnă cu spicul alb și cu bobul mai mic, la care se alătură grâul zis de Banat, grâul bălțetel și bălan bătrân; cel de toamnă cu spicul roșu și cu bobul mai mare, mai fraged și cu spărtura făinoasă. Grâne de primăvară, cunoscute în cultura noastră, avem: Ghirca, Ulca, Sandomirca și Arnăutul, care acesta se cultivă mult în Dobrogea. Arnăutul are spărtura cornoasă, e un grâu frumos, căutat în comerț pentru fabricarea pastelor alimentare.

Dacă sămănăm grâul cu mâna prin aruncare, îngropăm sămăntă prin grăpări, înlesnind astfel și o bună îndesare a pământului. În caz că locul e buruenos, tăfălugim cu tăfălugi grei și pe urmă îi deschidem suprafața prin grăpări ușoare spre a nu se forma coaje și a se crăpa la îngheț, ceea ce ar strica multe fire de grâu. Afară de aceasta e nevoie să avem o suprafață puțin bulgăroasă pentru a reține zăpada. Chiar de am sămănat cu mașina în rânduri, e bine să tăfălugim, apoi să grăpăm, spre a îndesa pământul pe sămăntă; lucrarea se face adesea cu tăfălugul Crosskil care lasă suprafața sămănată cu grâu puțin bulgăroasă. Pe urmă, pentru a apăra firele de grâu de vânturile reci, tăfălugul cu discuri (schelet) se întrebunțează cu folos încrucișând în mers direcțiunea vântului rece (crivățului). Zăpada, acoperământ prețios pentru grâu pe timpul iernilor friguroase, ține mai bine în sămănatul bulgăroase sau tăfălugite cu tăfăluguri cu discuri. Multe din terenurile sămămate cu grâu țin apă. O întindere mare sămănată cu grâu o vedem primăvara, iar și colo, sub apă. Grâul pier. Se va proceda deci a se trage șanțulețe de

Un milionar din America a eșit odată la plimbare pe unul din parcurile New-Yorkului — și dansul și doica, cu copilul într'un căruț deschis. La o întorsătură copilul la un moment a lipsit pe nevăzute. Spaima și durerea milionarului pentru unicul său copilăș a devenit la culme până i-au dat de urmă.

Ca nimenea să nu mai poată fura copilășul său temut, el își construiește pe căruț o cușcă de aur, unde apoi îl închideau și numai astfel porniau la aer. Tabloul nostru ne arată că micul milionar deja de copil fraged e judecat la închisoare.

surgerea apei in părțile cele mai de jos ale câmpului. Cărarile de scurgere se pot trage cu plugul și pământul scos se răs-pândește cu casmaua, ca apele, care curg la suprafața câmpului, se poată pătrunde în cărări.

După ce am terminat cu sămănatul, grăul rămâne până în primăvară fără a i-se da vre-o lucrare de întreținere. Răsare după 8—12 zile, crește și înfrățește dacă temperatura e mai mare de 8 grade, însă în primăvară grăul înfrățește mult.

S. P. R.

Din viața lui Cuza-Vodă.

Lui Cuza-Vodă, sub care s-a făcut uniunea Munteniei și Moldovei, are să i-se ridice în curând o statuie la Iași.

„Neamul Românesc“ publică următoarea întâmplare din viața acestui mare și neuitat Domn și prieten al țărănilor:

Lui Vodă-Cuza îi plăcea să se schimbe în haine țărănești și s-o ia prin țară, să vadă cu ochii ce-i doare pe săteni, ce vorbesc aceștia despre el și cum se poartă ciocoi cu dânșii.

Iată ce povestește moș Ion Ciupercă, care trăiește și azi în satul Bărgăoani din județul Neamț:

— Eram primar (vornic), pe vremea lui Vodă-Cuza, în acest sat.

De obicei Dumineca, după ieșirea din biserică și după ce stam la masă, ne strângeam tot satul la crăsmă, unde mai cinstiam câte un păhăruț de vin, mai povestiam cele nevoi, și priviam la hora flăcăilor și fetelor tinere, care învărtiau hora mândră afară, de-ți era mai mare dragul să-i privești: toți voinici, unul și unul, în haine românești, căci pe atunci se făcea Românul cu portul lui: nu-i era rușine, ca azi.

Cărciumar era un Românăș cinstit și avea și o cărciumărită cu ochii ca de șerpoaică, de-ți era drag să privești la ea, nu ca azi puturosul de Lupu Kerpel, cu pucioasa lui, Sara, cari numai ne otrăvesc cu mârșăvii jidovești.

Pe când tinerimea ieșea în ogradă pe niște lași, se oprește în poarta cărciumei o căruța cu un cal; în căruța era un om frumos, îmbrăcat cu cojocel scurt, țitari, încins cu brău roșu și curea cu nasturi și cu o pălărie țărăneasă pe cap.

— »Bună ziua și bine v-am găsit«, zise drumețul.

— »Mulțămesc dumneavoastră. Bine ați venit!« îi răspunsei eu.

— »Ce mai faceți, cum vă mai lăudați?«

— »Mulțămesc dumneavoastră«, răspunsei eu. »La mai privim și noi la hora, și mai tănuim cele nevoi.«

Apoi omul strein se dă jos, trage căruța la o parte din drum, pune un băiat să păzească calul, apoi ne întrebă:

— »Aveți ceva vin bun pe aici?«

— »A! avem niște vin bun, de alunecă pe gât ca untura de găscă.«

— »Hai să ne cinstim cu câte un pahar, că tot mi i sete și de bine ce ne-am întâlnit la o zi mare ca asta.«

— »Hai«, răspunsei eu. »De unde vii, îl întrebați, și cum te chintă?«

— »Ion Părvu; vin dela Vânătorii Neamțului, unde am fost la niște rude, și merg la Bărgăoani din ținutul Romanului, de unde sunt«, răspunse drumețul. »Dar dumneavoastră cum vă numiți?«

— »Ion Ciupercă și sunt primar în acest sat.«

— »Primar!«, zise streinul. »Să fi sănătos.«

Apoi am intrat amândoi în crăsmă.

— »Cum vă mai împăcați cu boierii pe-aici?«

— »Cam greu, îi răspunsei; »avem boier străin de neamul nostru (era Grec) pe moșie, și tare rău-ne împăcăm cu el. Dar ce să faci! Aud că Vodă aista vrea să ne dea și nouă pământ. Dumnezeu să-i ajute!«

Mă uitam mereu la strein, și parcă prea mi se părea nu știu cum. Avea un glas pătrunzător, niște ochi, cari mă cam pironneau, și se uita nu știu cum printre oameni. Sămăna foarte mult cu portretul lui Vodă Cuza ce-l aveam la primărie pe perete și mai auzisem că Vodă dă țărcoale prin țară, de aceea mă cam îngrija chipul acesta. În cele din urmă eu îi zisei:

— »Domnule, fiindcă veni vorba de Vodă, tare mai sămănați dumneavoastră cu portretul lui Vodă.«

— »Samăn, samăn, dar nu răsar! Vodă ca Vodă și noi ca noi!«, zise străinul.

Mai cinstiram câte-un pahar, mai tănuiram câte ceva, apoi își luă ziua-bună dela mine și de la ceilalți săteni, ieși din cărciumă, puse în gură la cal și plecă.

Pe drum întâlni un locuitor din Bărgăoani și întrebându-l de unde e, acesta îi spuse:

— »Din satul Bărgăoani.«

— »Atuncea uite ce te rog«, zise drumețul: dute pe la domnul primar, spune-i că te-ai întâlnit c'un om cu căruța c'un cal, cu care s'a cinstit dumnealui, și trimet răspuns că tot el este acela cu care a zis că samănă portretul dela Primărie.«

În urmă s'a auzit că Vodă Cuza a fost prin aceste locuri, venind dela Piatra-Neamț, în haine țărănești.

Spicuri din scrierile lui

I. Heliade Rădulescu.

II.

Estrag dintr'un capitol »superstiția și atheia« (credința deșartă și necredința în Dumnezeu) următoarele: »Prefer știința ca un adevărat bine, și la câte nu știu, mă simt ferice cu o credință veră (adevărată) ce mă duce la mântuire și la știință.«

Cecrope, revoluționar egiptean în contra faraonizmului aduse o credință în Grecia, ce combătând autoritatea, puse în cer revoluția ca prima (intâia) divinitate (dumnezeire): Jupiter, revoluționarul învinse pe vechiul Saturn. Cu aceasta credință Grecii adoratori (inchinători) ai revoluției și ai libertății progresară și întrecură pe toate popoarele antichității.

Când însă scepticismul (că nimica nu e sigur) desbiua în atâtea fracțiuni (partide ce caută a turbura sau răsturna statul) Grecia, când grecul începu a nu mai crede nimic și a-și batjocuri credințele, când grecul nu mai avu nici o speranță, nici o aspirațiune (dorință), grecul căzu întâiu sub Romani și apoi sub Turci.

De se mai regenera în urmă, aceasta proveni pe de-o parte din jugul cel greu al Turcilor și pe de alta din noile speranțe și aspirațiuni ce creștirismul însufla în acele inimi din originea lor adoratoare revoluțiunii și libertății. Tradițiunile dela străbuni nu se sting sub jugurile nouă. Căci jugul împilă, nu desființează însă.

Moisi era revoluționar în contra faraonizmului sau țarismului antic. El dete credințe nouă, legi nouă poporului evreu ce era chemat a deveni o nație, formând un singur corp, o individualitate colectivă personificată în numele de Israel. Israel prin speranțele ce i-le însufla acele credințe ajunse a conchista (cucerii) Palestina ca țară deja promisă și a se constitui în stat.

Cum însă începură Evreii a pierde căldura credinței, a se îndoi de cele promise, a se îmbăuba cu datine străine și heterogene (de natură diferită), evreii căzură, fără a se mai scula.

După aceasta creștinii prin credințele lor... ajunseră a se înmulți și a sui credința lor și pe tronul Romei și pe tronul Bizanțului.

Concluziunile le poate scoate foarte ușor cetitorul, dacă vrea să învețe ceva, când nu știe și neștiutori sunt din întâmplare cam muitșori.

I. Dariu.

Că, și și reveste.

Au apărut zilele acestea și ni s'au trimis la redacție următoarele cărți:

— *Lupta de la 2 Iunie n. c.* în cerul electoral Șomcuta-mare, de Sentinela română, apărută în tipogr. noastră. Asupra acestei broșuri repetioase, eventual vom mai reveni.

— *Baronul Vasile L. Popp*, conferență ținută în adunarea Asociației la Dej, de Dr. E. Dălanu, Cluj, tip. »Carmen«. O broșură de 16 p.

— *Limba maghiară*, manual pentru elevii claselor I, II și a III-a ale școalelor populare române, de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan. Ediția a III. Arad 1910. Prețul 50 fl.

— *ABC-dar sau Carte de scriere și cetire pentru analfabeți*, de Ioan Bota, învățător. Sibiu, 1910. Prețul 40 fl.

POSTA REDACȚIEI.

Sibiu. Se perduse când cu greva. Mulțumite. Azi le publicăm.

Mai mulți... Șeica. Nu se poate publica. Ar deroga chiar băncii dv. Dacă alt-cum nu să poate, isprăviți pe cale de proces.

P.t în S. Să facă ce vrea.

Domnii abonați ai foaiei noastre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul pe pătratul al IV-lea sunt rugați a-l reînnoi cât mai curând ca să nu li-se întrerupă regulata expedare a ziarului.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

ULTIME ȘTIRI.

Berlin, 6 Oct. După știri sosite aici cu ajutorul telegrafiei fără sârma au avut loc zilele din urmă manifestări tot mai zgomotoase republicane. Cauza izbucnirii revoluției e, că clericali ar fi ucis din motive de răzbunare pe deputatul republican Bombarda. Se știa, că zilele dinastiei sunt numărate. Revoluția s'a început prin o *revoltă militară*, care a izbucnit alaltăieri noaptea. Marinarii și trupele de artilerie au trecut îndată pe partea republicanilor. Pe cazarmele marinei și în port s'a arborat îndată steagul republican verde-roșu. Palatul regal a fost imediat incunjurat de miliție și s'a început bombardamentul.

Londra, 6 Oct. Cablurile submarine între Portugalia și Anglia nu funcționează. Din Lisabona nu s'a expediat de eri dimineață nici o telegramă. Se crede, că republicanii și marina s'au înțeles în toată taina în ce privește pregătirea revoluțiunii. În sânul miliției s'a observat deja de mult o nemulțumire în contra regimului actual.

Paris, 6 Oct. După telegrame mai nouă, luptele între republicani și trupele regale continuă.

Londra, 6 Octomvrie. Semnalul revoluției a fost atentatul care s'a comis Marți în potruiva profesorului republican Bombarda. Acesta a fost asasinat Marți de către un locotenent din infanterie. Republicanii au înțeles, că atentatul acesta e începutul unui complot îndreptat contra Icr. Mișcarea propriu zisă nu datează de alaltă-eri. Încă de Luni s'a primit aici o telegramă în care se anunța începutul mișcării revoluționare. Revoluția n'a surprins pe nimeni de oare-ce se știa, că regele Manuel e părăsit de toate partidele și că armata și flota sunt de partea revoluționarilor.

Londra, 6 Oct, „Times“ a primit încă pe ziua de Marți o scrisoare din Lisabona, de la corespondentul său, care scrie: Regele este atacat cu cea mai mare violență pentru că nu admite cu nici un preț să cheme la guvern, partidul progresit. Regele se menține în limitele Constituției, dar refuză să se lase influențat cât de puțin de republicani.

Paris, 6 Oct. După știri sosite aici, regele și regina-văduvă s'au refugiat eri spre seară din Lisabona, cu ajutorul unei bărci. Comitetul republican care aflase despre această fugă, n'a pus pedecă refugiării. Familia regală s'a imbarcat pe vaporul San Paulo. Se crede, că regele Manuel va aștepta într'un port englez desfășurarea evenimentelor.

Londra, 6 Oct. Escadra engleză a primit ordin, să stea gata de plecare în apele portughez.

Ceva despre tutun (tăbac).

Descoperitorul Americii, vestitul Cristofor Columb, nu are numai meritul, că a descoperit lumea nouă, ci el a fost totdeodată și aflătorul buruenilor miraculoase, care din lumea cea nouă să transplantară în cea veche și astfel acum acelea să înfrățiră între oameni, și azi trage din unele folos comun, mai toată omenimea însă a adus unele plante, care cauzează și daune.

Mai înainte de toate colonizații din America cunoscură tutunul (tăbacul, dubnului); îl folosiră și fumară din el; înainte de a cunoaște partea stricăcioasă a lui, înainte de a deveni introdus și îmbrățosit de lume, această buruienă păgubitoare, folosea numai într'un cerc răstrâns al oamenilor și foarte puțini îl întrebuințau.

Columbus mult să miră și îngrozita fost, lăsând a se cultiva această plantă, când din această plantă de culoare arame smulgând foile și tăind din ele, ba storcându-le a eșit o zamă tare amărue, punându-le la nas a dat un miros curios și trăgând din ele aprinse la un capăt, au dat un gust apelpisit și făceau fum; mai înmărmurit a fost, când observă, că acest fermecător necunoscut în patria sa alină cu gustul lui multe plăceri ca și unele rădăcini vindecătoare, simți deci o liniște sufletească și pentru aceasta (născocire). Ca toate lucrurile nouă, află și această întrebuințare a tutunului adversari. Dela curțile regale până la țiganul cu ciocanul începu un curent contrar; să începură predici de a combate folosința tăbacului. Chiar un cap încoronat, regele Iacob I din Anglita dădu ordinațiuni tuturor autorităților din țară de a izgoni acest lucru scos din iad (tăbacul).

În miscapnusul (urătorul fumăturii) lui minunat exprimă:

Fumul rău este fumatul și acesta produce toate mizerabilitățile.

A doua oară încolțește el, care mână omenimea la stricăciune ca și multe alte buruieni veninoase, lăcând pe om incapace de lucruri bune și nedemu de chemarea sa, cu care l'a înzestrat Dumnezeu.

Al treilea efect nesalutar al tutunului este, că îmbată nervii și simțurile noble ale omului ca ființa cea mai aleasă pe pământ.

A patra exprimare a fost, că tăbacul, respective, cel ce-l fumează se prefăce în un an nestăpânitor de firea sa mârșă și aleasă, adese-ori este ca fermecat și propune a lăsa fumatul și nu poate, se batjocurește pe sine însuși.

A cincea observare a fost, că fumatul este ca un iad personificat în om, că întrebuințează o materie puturoasă și scărboasă în gura și pieptul lui.

A șasea scădere este, că fumatul goleşte punga, scade averea.

»Deci iubiti cetățeni și frați, dacă voiți a vă considera de ființe după chipul și făptura lui Dumnezeu: fiți rezoluți, lăsați naibi fumatul, că numai mari daune produce, rușini creiază, din nepricepere s'a adus și introdus la noi, de Dumnezeu e urgisit și blăstămat, strică sănătatea și scurtă viața, produce disordini în viața casnică, degradează poziția personală, otrăvește creierii, amărăște limba, așa zicând: fumul din țigară se aseamănă cu vâpaia focului din iad și a nerilor din Vulcani.«

După Unterwald de D. Iarca.

Legendă poporală.

La poarta Văleanului.
Firu' măgheranului
Văleanu Duminecă
Pe uliță 'n sus mergea,
Câte neveste 'ntâlnia,
Pe toate le zăbovia.
Numai Lina cea frumoasă
Scoate capul pe fereastră:
— De-i veni Vălene 'n casă,
Cafeaua-i caldă pe masă
Și rozoliștea 'n fereastră.
Ea vorba nu isprăvia
Văleanu 'n casă intra:
Din cafea nici nu-mi gustă,
Rozoliștea mi-o mănca.

Când eră la miez de noapte,
Trăgeau clopote de moarte,
Când era pe la ziori,
Î cântau două surori.
— Frate-meu, frate Vălene
La Lina ce-ai căutat?
Că Lina te-a fermecat,
Cu aschiță din porțiță,
Cu păr galbin din costiță,
Cu peană de liliac,
Să nu-ți dea nimeni pe leac.

Culeasă de G. Maior, student.

CÂNTECE POPORALE.

Cine-a zis dui-doina
D'arsă i-a fost inima
Ca și a mea sileaca;
Cine-a zis doina-duiu
D'ars i-a mai fost sufletu
Ca și al meu sileacu.

Foaie verde de mohor,
Când m'ajunge câte-un dor,
M'aș lăsa mai bin' să mor.
Să mă calce carele,
Să mă plouă ploile,
Să mă bată grindina,
Ca să văză mândruța,
Ce plătește dragostea,
Că dragostea de nevestă,
Te uscă, te face iască.
Te bagă 'n boală cănească;
Te face din om neom
Și te uscă ca pe-un pom,
Ca pe-un pom neroditor,
Ce nu face vara flori,
Nici umbră la călători.
Cine n'are dor de lume,
Vie să-i dau dela mine.
Că la mine e dor greu
Și nu-l mai pot purta eu;
Că eu tot am dor prea mult,
Merg izvor pe pământ;
C'am un dor ca un izvor
Și o jale ca o vale,

Sileaca inima mea
Cum arde ca candela
Și n'o știe niminea,
Numai frunza și iarba,
Care-i pe toată lumea.
De-o voi duce la fântână,
Nu știu inimă-i ori tină,
Că-i ca tina cea călcată,
Care-i călcată de cară,
Care suie și oboară,
Numai carul badelui
Suie vârful dealului.

Culese din Poiana Mărului de Ioan Clopoșel.

Măi badiță, puile,
Sămănașea-și numele
Prin toate grădinele.
Când imi vine dor de tine
Să mă duc pe la grădină
Să m'astâmpăr la inimă.

— Intre dracu 'n tin' de Neamț,
De tânăr m'ai pus in lanț.
De tânăr fără mustață
Mi-ai pus pușculița 'n brațe
Taci băete și te 'nvață,
Că până te-i învăță
Palmi și pumni vei căpăta,
Câte una cu pușcă.

Bate vântul pe ferești.
— Ce pui, mândro, ce sădești?
— Trandafiri și flori domnești
Și feluri de buruiănă
Să-i pui badișului peană,
C'am auzit că-i cătană.
Cătană la Orăștie
Cu pinteni la călcăie,
Când pășeste, zbărnaște,
Inima mea să topește,
Ca unsoarea cea de pește.
Când pășia, că zbărnaia,
Dinima să tot topia,
Ca unsoarea cea de mia ').

Culese de G. Maior, student.

1) Mielușea.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Succesorii.

Redactor responsabil: Ioan Spuderoa.

Câte-va cuvinte
asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată
că în vremea de azi e bătătoare la ochi
mulțimea acelor oameni, a căror sânge și
mucuri truștești sunt atrofiate și iarși în
urma ușurinței din tinerețe și prin deprin-
deri rele și-au sdruncinat sistemul nervos
și puterea spiritală. E timpul suprem
ca aceste stări îngrozitoare să se pună
capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tîne-
timei deslușiri binevoitoare, sincere și amă-
nzițe în tot ce privește viața sexuală.
Trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și
credințeze fără teamă, fără șială și cu
credere necesarilor lor secrete. Dar nu e
de ajuns însă a destăinui aceste necazuri
și și cui, ci trebuie să ne adresăm unui
medic specialist, conștiințios, care
să dea asupra vieții sfaturi bune
sexuale și știe a ajuta și morburilor c-
deja eventual există, atunci apoi va în-
ceta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și
pentru acest scop e înstituitul reamit în
toată țara al D-rului PALOCZ, medic de
spital, specialist, Locuința dela 1 No-
vembre: Budapest, IV, Muzeum-körut
Nr. 13. unde pe lângă discreția cea
mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații
cât și femeile) deslușiri asupra vieții
sexuale, unde sângele și sucurile truștești
ale bolnavului se curată, nervii i-se în-
tăresc, tot organismul i-se eliberează de
materile de bătă, chnurile sufletești i-se
iniștesc.

Fără conturbare ocupațiilor dînice
dr. PALOCZ vindec deja de ani de zile
repede și radical cumetodul său propriu
de vindecare, chiar și cazurile cele ma-
neglese, ranele sifitice, boalele de țevă
bășică, nervi și șira spinării, începutul și
ce confusie a minții, urmările onanieirei
ble sifilisului, erecțiunile de spaimă, slă-
direa puterii bărbătești (impotența), vătă-
măturile, boalele de sânge, de piele și toate
boalele organelor sexuale femeiești. Pentru
femei e sală de așteptare separată și
eșire separată. În ceea-ce privește cura,
depărtarea nu este piedecă, căci dacă
cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni
în persoană, atunci cu plăcere i-se va da
răspuns amănunțit foarte discret prin scri-
sare (în epistolă e de ajuns a se înlătura
numai marca de răspuns). Limba română
se vorbește perfect. După încheierea curei,
epistolele se ard, ori la dorință se retrimite
fie-cărnia. Institutul se îngrijește și de me-
dicamente speciale. Vizitele se primesc în-
cepând dela 10 ore a. m. până la 5 ore
p. m., (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spit. la
specialist, Budapesta, VI, Rákóczi-út, 10.

„ECONOMUL“

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.
Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-
Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludușul de Mureș
Panticeu, expoziția în Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni
K. 400.000
" Fonduri de rezervă „ 250.000
" Fonduri culturale și
de binefacere „ 15.000
" Depuneri spre fruc-
tificare peste „ 1.600.000

Primește depuneri spre fructifi-
care dela privați cu 4 1/2% și cu 5%
iar la sume peste 10.000 cor. și dela
corporațiuni culturale sau filantropice
cu condițiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin
două subscrieri;

Dă împrumuturi pe cambii cu
acoperire ipotecară cu 7% și 8%;
Acoardă împrumuturi ipotecare cu
amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu
7%.

Acoardă împrumuturi de Cont
curent cu acoperire de hârtii de va-
loare notate la bursă cu 6% și 7%.

„Economul“ ajută, ca să se în-
ființeze în comune bănci sătești; de
acelea s'au făcut la Gilău, Feneș,
Sălciaua Tic, Berind, Măcicașul Ung.,
Gădălis'.

„Econumul“ mijlocește cele mai
efține asigurări pe viață și contra
focului.

Președinte:

Dr. Isidor Marcu.

Dir. executiv:

Dr. Amos Frâncu.

Membrii în Direcțiune: Dr. Elie
Dăianu, Ladislau Papp, Dr. Baziliu
Bașiota, Dr. Romulus Marcu, Iunius
Br Hodoș, Dr. Coriolan Pop. Iunius
conzult: Dr. Victor Poruțiu, avocat.

Wilhelm Csallner,
turtar.

BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 43.
Produce cele mai bune și fine turte
dulci cu dereșuri, migdale, piper
și turtă de Nürnberg.
Pentru restaurante cele mai
fine prăjituri desert.
Tot acolo se capătă Met de miere foarte fin
și cu efect vindecător.
Pentru pomeni recunoscuta
turtă dulce a lui Csallner.
Vanzătorilor se dă rabat. 1148,1—11.

Să sprijinim meseriașii noștri!

Să sprijinim meseriașii noștri!

Nou croitoriu român!

Suberisul după-ce sub patronajul «Asociațiunei» pentru sprijinirea meseriașilor Români din Brașov, m'am pregătit pentru meseria de croitoriu, perfecționându-mă cu succes eminent în arta mea, prin mai multe centre europene mai mulți ani succesive, mă afl în prezent în plăcuta poziție a-mi recomanda:

Salonul de croitorie

pentru bărbați

Brașov, Strada Prundului Nr. 33.

(vis-a-vis de Villa Popovici) unde cu prima Octobrie n. primesc ori-ce comande și satisfac cu cea mai severă acuratețe, gust, lucru trănitic, frumos și cu prețuri convenabile.
Rog deci On. public românesc din loc și jur, să binevoiască a-mi da binevoitoriul seu sprijin prin dese comande, asigurându-l din parte-mi cu deosebita mea atențiune.

Cu toată stima:

Dumitru Mircan,

măiestru-croitoriu, Brașov,
Str. Prundului Nr. 33.

Să sprijinim meseriașii noștri!

Să sprijinim meseriașii noștri!

Nr. 821/1910.

PUBLIKAȚIUNE

Publicăm, că dreptul de vânat al
comunei Szunyogszék (Tânțari, com.
Făgăraș) se va esarânda pe durată
de 6 ani, începând cu 1 Ianuarie
1911, în 15 Novembre 1910 la 11 oare
a. m. în cancelaria comunală. De
acest teritor se țin 10887 jug. cat,
dintre cari 5651 jug. cat. pădure
Prețul de strigare 500 cor., iar va-
diu 10% din acesta. Oferte închise
se primesc. Condițiunile de licitare
se pot vedea în cancelaria comunală.
Szunyogszék în 30 Septembrie 1910.
1196 1—1 Primăria comunală.

No. 1278/910.

Publicațiune.

Subscrisa primărie comunală a-
duce la cunoștința celor interesați
darea în arendă a cărciumei comu-
nale de sub No. 64, pe termen de
2 ani. Licitatiunea se va ținea în 16
Octombrie 1910 n., la 10 oare a. m.
în cancelaria comunală.

Prețul de strigare e de 2568 cor.
iar vadium 10% dela această sumă.
Ofertele făcute în scris conform
cerințelor se primesc până la înce-
perea licitațiunei.

Condițiunile de esarendare se
pot vedea în orele oficioase în can-
celaria notarială-

Almășmezö-Poiana Mărului în
4 Oct. 1910.

Ion Neculau
primar

N. Rimbețeanu
notar

Ioan Apfelbach,

La regele gulerilor.

Brașov, Strada Porții Nr. 18.

Cel mai solid și mai ieftin magazin
cu articolele de tricotaș, albituri pen-
tru bărbați și cravate moderne.
Mare asortiment de ciorapi de
copli, bărbați și dame. 1148,1—52

Wilhelm Kamner

CEASORNICAR

Brașov. Strada Neagră No. 24.

Mare magazin cu ceasornice

elvețiene de aur, argint, oțel și de nichel.
Ceasornice de părete, precum și obiecte de
aur și argint.

Reparațiunile se efectuează prompt și solid.

De inspectorii școlii de stat recunoscu-
dat și în mai mult de
100.000 de exemplare
încheiate

Koós-Goldis
Abecedă
maghiară

prețul 40 fil. A șasea edițiune, în
anul 1908 apărută și aprobată.

Cu această și cu „A doua carte“
(a 3-a edit. 1910) prețul 40 fil. și a
dat pretutindenea ușor și cu mult
progres instrucțiune în limba
maghiară.

Exemplare pentru învățători și enfa-
loage despru cărți române pentru școlile
poporale și medii din câmpul lui Zeidenes
sunt gratis la dispozițiune.

H. ZEIDNER, BRASSÓ

IOSEF SCHMITZ

Atelier de vopsitorie artificială și
curățire chimică.

Brașov, Strada Lungă, 8.

primește pentru văpsit și curățit haïne de
dame, domni și băieți, uniforme, ștofe, cati-
fele, mătăsuri, dantele, etc., perdele, um-
brelule, garnituri, cu garanție și
prețuri ieștine.

Lucrări urgente se efectuează în câteva oare.
Perdelele se întinde.

Lucrările din afară se execută prompt.

1198, 1—50.

FRIEDRICH KÄRGELEIN

magazin cu ceasornice de
aur și mărfuri de argint.
Specialist de scule ardeleni.
Atelier propriu de reparaturi.
Candele lucrute foarte bine.
Cumpără cu preț bun obiecte de
aur stricte și pietre scumpe.
1146,1—52.

A V I Z.

Aducem la cunoștința On. muș-
terii ca am angajat cu conducerea
restaurantului de vinuri

Cocoșul alb

Strada Porții Nr.20.

pe domnul Heinrich Dengler.

Cu toată stima

Pivnița Paul Arzt.

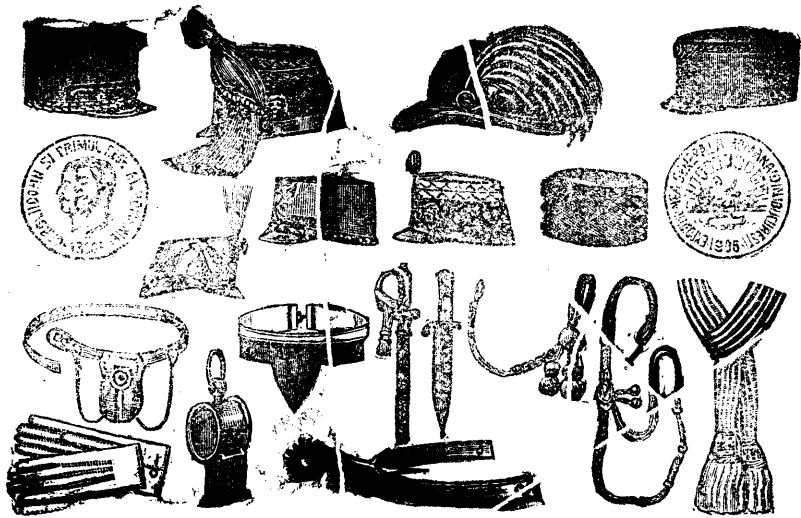
1194,1—3.

Novități frumoase industriale
 indigene. Stofe de costume bărbătești, pentru Salon, Stradă, Sport și Vânat.
 Din fabrică nouă de postav **Wilhelm Tellmann & Comp.** Deposit cu bogat asortiment recomandat cu prețuri
 de fabrică. **Em. Mayer și Cie. (Șirul florilor 2.)** Telefon numărul 52
 Mustre de stofe se trimit la cerere gratis și franco.

**Cel mai mare asortiment de stofe
 engleze și indigene**

Prăvălie de croitorie în Brașov
 Strada Mihael Weiss nr. 26.

Atrag atenția
 domnilor
 cari sunt in-
 duplecați a-și
 servi anul de
 voluntar, că în
 atelierul meu
 se lucrează
 cele mai bune
 și elegante
 haine de uni-
 formă, de vân-
 zare se află
 toate lucrurile
 necesare pen-
 tru armată.

Totodată aduc la cunoștința On. Public din loc și jur că mi-a
 sosit un mare asortiment de stofe civile sezon de
 toamnă și iarnă.

În atelierul meu se lucrează atât haine civile cât și militare.
 Cele mai elegante haine de bărbați după măsură și croială franceză
 și engleză. Pentru d-nii studenți costume civile și uniforme cu pre-
 țuri reduse.

Comande din provincie se execută prompt și iute.

Apelând la sprijinul On. public român seamăz

Cu stimă

P. Pavel & Comp.

1169,1—6.

Încălțăminte

G H E T E

original americane pentru Dame, Domni, Copii

Păpuși albi de atlas.	Cisme de lucru
Păpuși albi de dans.	Cisme Halina.
Păpuși de gimnastică	Cisme de vânat.
Păpuși călduroși de	Cisme de călărie.
Păpuși de postav.	Gamase
Ghete cu țug	Galoși
Ghete de voiej	Ghete cu șino re

pentru Dame Domni și Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment.

Atelier modern **Alfred Ipsen Kronstadt**, Prețuri ieftine

Strada Vântii Nr. 35, (Vă-vis de cafeneaua Transilvania)

Vasile Musca lu

primul
 atelier
 de curelar
 român

În Brașov. Strada nouă Nr. 18 (casele proprii). Am onoarea recomanda
 On. Public din Brașov și jur Atelierul meu de curelărie, provăzută
 cu tot felul de hamuri de lux și pentru lucru, din piele de blanc,
 precum și tot felul de curele de incins, șerpăre, șele în diferite
 colori, artistic lucrate. Se primesc și reparaturi de tot felul, cu-
 fere geante de călătorie și pungi, ect. ect. precum și plosci de
 lemn îmbrăcate în curele frumoase, în mărimi și colori diferite.

La atelierul meu de pielărie din Brașov, coman-
 dele postale se efectuează grabnic și cu prețuri moderate

„GAZETA TRANSILVANIEI“ cu numărul à 10
 fileri se vinde la tutungeria D-lui **Dimitru Pop**, zaraf str.
 lui **Hirșer Nr. 4.** și la **Eremias Nepoții.**

!! Neică Niță Ciocu !!

Azi neîntâlnim

la

Restaurant

SUCIU

pe Promenadă.

Singurul institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5. SIBIU. (edificiile proprii.)

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru **edificii, recolte, mașini, mobile** etc. pe lângă
 premii recunoscute de cele mai estime, și în cele mai favora-
 bile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr-or. și gr-eat. dela așe-
 zămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții
 și cu termen fix cu plătire simplă sau dublă a capitalului;
 asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigu-
 rări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de acci-
 dente corporale, contra infractiei (furt prin spargere și asigu-
 rări de pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea an. 1909 K. 4.831,168 51

Capitale asigurate pe viață achitate K. 4.571,035 31

Starea asigurărilor de foc cu sfârșitul anului 1909 . . . K. 112.045 419—

Starea asigurărilor de viață cu sfârșitul anului 1909 . K. 10.847,132—

Fonduri de întemeiere și de rezervă K. 2.309,387—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit
 orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și
 la toate agenturile.

Persoane vărsate în Acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului
 în condiții favorabile.

Prețurile netto cassa.

Nicolae Balea

Maiestru pantofar Brașov, Strada Orfanilor Nr. 2.
 aproape de piața
 mare. Recomandă
 tot felul de în-
 călțăminte — pentru
 bărbați, dame și co-
 pii, mare asorti-
 ment de ghete se-
 zon de vară.

Mare magazin, de
 tot felul de încâl-
 țăminte, lucru de
 mână, bun și cu
 prețuri foarte re-
 duse. Ocazia cea
 favorabilă pentru
 de a cumpăra cele

mai bune, mai durabile ușoare și plăcute încălțăminte
 pentru toate sezoanele cu prețurile cele mai reduse
 numai în depositul dlui pantofar Balea, se pot găsi.

— Brașov. Strada-Orfanilor nr. 2. —

Prețurile netto cassa

A viz!

Se primește imediat în serviciu
 o femeie pentru călcat **albituri** in-
 dependentă, la văpsitoria

Schmits,
 Strada de mijloc 12.
 Brașovechiu.

1192,1—3.

Abonamente la
 „Gazeta Transilvaniei“,
 se pot face ori și când pe timp mai
 îndelungat sau lunar.

Admin. istr. „Gazetei Trans“.